Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Iqtisodiyot fakulteti “Iqtisodiyot va menejment” kafedrasi assistenti Farhod Tirkashev tomonidan “Makroiqtisodiyot” fanidan “Tashqi savdo siyosati” mavzusida tayyorlangan ochiq amaliy darsi ishlanmasiga

T A Q R I Z

Tashqi savdo siyosati mamlakatlarning iqtisodiy o'sishi, xalqaro iqtisodiy aloqalarini rivojlantirish va global bozorlarda raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston Respublikasi ham o'z tashqi savdo siyosatini izchil takomillashtirib, xalqaro iqtisodiy hamkorlikni kengaytirishga va iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda. O'zbekiston Jahon Savdo Tashkilotiga (JST) a'zo bo'lish jarayonini faol davom ettirmoqda. JSTga a'zo bo'lish mamlakatimizning savdo siyosatini xalqaro qoidalarga moslashtirish, biznes muhitini barqarorlashtirish va global ta'minot zanjirlarida ishtirok etishni osonlashtirishga xizmat qiladi. O'zbekiston xalqaro iqtisodiy tashkilotlar, jumladan, Markaziy Osiyo mintaqaviy iqtisodiy hamkorlik kabi tuzilmalar bilan faol hamkorlik qilib, mintaqaviy savdo va investitsiya aloqalarini rivojlantirmoqda. Umuman olganda, O'zbekistonning tashqi savdo siyosati mamlakatning iqtisodiy integratsiyasini chuqurlashtirish, eksport salohiyatini oshirish, investitsiya muhitini yaxshilash va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshligini ta'minlashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi.

Tirkashev F. tomonidan ochiq amaliy darsi uchun tanlangan “Tashqi savdo siyosati” mavzusi “Makroiqtisodiyot” fanining fan dasturi va ishchi o‘quv dasturi (sillabusi)ga to‘liq mos keladi.

Umuman olganda, ochiq amaliy dars ishlanmasi yangi interfaol pedagogik texnologiyalar bo‘yicha taqdimotlar, ma’ruza matni, test savollari qilingan holda pedagogik faoliyat va o‘quv faoliyat natijalari bir-biriga bog‘langan holda to‘liq ko‘rsatilgan hamda o‘quv-uslubiy jihatdan to‘g‘ri ishlab chiqilganligini hisobga olib, talabalarga dars o‘tish jarayonida foydalanishni maqsadga muvofiq deb hisoblayman.

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali
“Buxgalteriya hisobi va statistika” kafedrasi
mudiri,i.f.b.f.d., dotsent

M.Sh.Mardonov

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Iqtisodiyot fakulteti “Iqtisodiyot va menejment” kafedrasi assistenti Farhod Tirkashev tomonidan “Makroiqtisodiyot” fanidan “Tashqi savdo siyosati” mavzusida tayyorlangan ochiq amaliy darsi ishlanmasiga

T A Q R I Z

Tashqi savdo siyosati mamlakatlarning iqtisodiy o'sishi, xalqaro iqtisodiy aloqalarini rivojlantirish va global bozorlarda raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston Respublikasi ham o'z tashqi savdo siyosatini izchil takomillashtirib, xalqaro iqtisodiy hamkorlikni kengaytirishga va iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda. O'zbekiston Jahon Savdo Tashkilotiga (JST) a'zo bo'lish jarayonini faol davom ettirmoqda. JSTga a'zo bo'lish mamlakatimizning savdo siyosatini xalqaro qoidalarga moslashtirish, biznes muhitini barqarorlashtirish va global ta'minot zanjirlarida ishtirok etishni osonlashtirishga xizmat qiladi. O'zbekiston xalqaro iqtisodiy tashkilotlar, jumladan, Markaziy Osiyo mintaqaviy iqtisodiy hamkorlik kabi tuzilmalar bilan faol hamkorlik qilib, mintaqaviy savdo va investitsiya aloqalarini rivojlantirmoqda. Umuman olganda, O'zbekistonning tashqi savdo siyosati mamlakatning iqtisodiy integratsiyasini chuqurlashtirish, eksport salohiyatini oshirish, investitsiya muhitini yaxshilash va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshligini ta'minlashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi.

Tirkashev F. tomonidan ochiq amaliy darsi uchun tanlangan “Tashqi savdo siyosati” mavzusi “Makroiqtisodiyot” fanining fan dasturi va ishchi o‘quv dasturi (sillabusi)ga to‘liq mos keladi.

Umuman olganda, ochiq amaliy dars ishlanmasi yangi interfaol pedagogik texnologiyalar bo‘yicha taqdimotlar, ma’ruza matni, test savollari qilingan holda pedagogik faoliyat va o‘quv faoliyat natijalari bir-biriga bog‘langan holda to‘liq ko‘rsatilgan hamda o‘quv-uslubiy jihatdan to‘g‘ri ishlab chiqilganligini hisobga olib, talabalarga dars o‘tish jarayonida foydalanishni maqsadga muvofiq deb hisoblayman.

“Iqtisodiyot va menejment”
kafedrasi dotsenti, i.f.n. **I.Salamov**

“Iqtisodiyot va menejment”
kafedrasi dotsenti, i.f.n. I.Salamov

1. **Eksport salohiyatini oshirish:** Davlat eksportni rag'batlantirish va diversifikatsiya qilishga alohida e'tibor qaratmoqda. Bu borada eksport qiluvchi korxonalarni qo'llab-quvvatlash, yangi bozorlarga chiqish imkoniyatlarini yaratish va mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan dasturlar amalga oshirilmoqda.
2. **Investitsiya muhitini yaxshilash:** Tashqi investitsiyalarni jalb qilish uchun huquqiy va iqtisodiy sharoitlarni yaxshilash, investorlarga qulay shart-

sharoitlar yaratish, shuningdek, xususiy sektorning faoliyatini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

3. **Savdo infratuzilmasini rivojlantirish:** Transport va logistika sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar orqali mamlakatning tranzit salohiyatini oshirish, yangi transport yo'nalishlarini yaratish va mavjudlarini modernizatsiya qilish orqali tashqi savdo faoliyatini samarali tashkil etish maqsad qilinmoqda.
4. **Xalqaro iqtisodiy tashkilotlar bilan hamkorlik:** O'zbekiston xalqaro iqtisodiy tashkilotlar, jumladan, Markaziy Osiyo mintaqaviy iqtisodiy hamkorlik (CAREC) kabi tuzilmalar bilan faol hamkorlik qilib, mintaqaviy savdo va investitsiya aloqalarini rivojlantirmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Tashqi savdo vazirligi:

Tashqi savdo sohasida davlat siyosatini amalga oshirish va tashqi savdo faoliyatini tartibga solish uchun O'zbekiston Respublikasi Tashqi savdo vazirligi tashkil etilgan. Vazirlik tashqi savdo siyosatini shakllantirish, eksport va importni boshqarish, xalqaro iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish kabi vazifalarni bajaradi.

lex.uz

Umuman olganda, O'zbekistonning tashqi savdo siyosati mamlakatning iqtisodiy integratsiyasini chuqurlashtirish, eksport salohiyatini oshirish, investitsiya muhitini yaxshilash va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshligini ta'minlashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi.

Biror mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyatga bevosita va bilvosita aralashuvi jarayoni eksport va import hajmi va tarkibiga ta’sir ko‘rsatish orqali ichki bandlilikni ta’minlash, iqtisodiy o‘sishga erishish, makroiqtisodiy barqarorlikni ta’minlash, to‘lov balansini yaxshilash hamda valuta kursini tartibga solish maqsadlarini ko‘zda tutadi. Davlat tomonidan amalga oshiriladigan bunday tadbirlar savdo siyosati deb yuritiladi. Savdo siyosati – budjet-soliq siyosatining tashqi savdo hajmlarini soliqlar, subsidiyalar, valuta nazorati va import yoki eksportni to‘g‘ridan-to‘g‘ri cheklashlar orqali tartibga solishni o‘z ichiga olgan nisbatan mustaqil yo‘nalishidir. Tirkashev F. tomonidan ochiq amaliy darsi uchun tanlangan “Tashqi savdo siyosati” mavzusi “Makroiqtisodiyot” fanining fan dasturi va ishchi o‘quv dasturi (sillabusi)ga to‘liq mos keladi.

Umuman olganda, ochiq amaliy dars ishlanmasi yangi interfaol pedagogik texnologiyalar bo‘yicha taqdimotlar, ma’ruza matni, test savollari qilingan holda pedagogik faoliyat va o‘quv faoliyat natijalari bir-biriga bog‘langan holda to‘liq ko‘rsatilgan hamda o‘quv-uslubiy jihatdan to‘g‘ri ishlab chiqilganligini hisobga olib, talabalarga dars o‘tish jarayonida foydalanishni maqsadga muvofiq deb hisoblayman.

“Iqtisodiyot va menejment”
kafedrasi dotsenti, i.f.n. I.Salamov

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Iqtisodiyot fakulteti “Iqtisodiyot va menejment hisobi” kafedrasi assistenti Farhod Tirkashev tomonidan “Makroiqtisodiyot” fanidan “Soliqlar” mavzusida tayyorlangan ochiq amaliy darsi ishlanmasiga

T A Q R I Z

Hozirgi zamon iqtisodiyotining ochiqlik darajasi ya’ni, mamlakatlarning ixtisoslashuvi va ular o’rtasida aloqalar chuqurlashib bormoqda.Mamlakatlar o’z iqtisodiyotini rivojlantirish,iqtisodiy muammolarni hal qilish borasida tadbirlar ishlab chiqish va ularni amalga oshirishda bu holatlarni etiborga olishi shart.

Jahon savdosi tashqi iqtisodiy aloqalarning asosiy shaklidir. Uning kengayishi va chuqurlashuvi natijasida kapitalni chetga chiqarish imkoniyatlari yuzaga keldi va unga bog‘liq ravishda xalqaro moliyavaluta, kredit munosabatlari rivojlandi.

Tashqi savdoning vujudga kelishi ikki muhim ob’ektiv sabab bilan izohlanadi.Birinchidan, bu tabiiy va xom ashyo resurslarining mamlakatlar o‘rtasida notekis taqsimlanganligi. Eng katta hududga ega bo‘lgan yoki rivojlangan davlatlar ham barcha resurslar bilan o‘zini to‘liq ta’minlay olmaydi. Ular o‘zlarida ortiqcha bo‘lgan resurslarni eksport qilishga va mamlakatda taqchil bo‘lgan resurslarni import qilishga majburlar. Xalqaro savdo rivojlanishining zarurligini belgilovchi ikkinchi muhim sabab shundaki hamma mamlakatlar ham barcha turdagi mahsulotni bir xil samaradorlik bilan ishlab chiqara olmaydi. Ya’ni bir tovar Yaponiyada arzon ishlab chiqarilsa, ikkinchi tovar O‘zbekistonda arzon ishlab chiqarilishi mumkin. Shu sababli resurslardan samarali foydalanish maqsadida mamlakatlar ixtisoslashadilar va o‘zaro savdo sotiqni yo‘lga qo‘yadilar.

Tirkashev F. tomonidan ochiq amaliy darsi uchun tanlangan “Xalqaro savdo nazariyasi” mavzusi “Makroiqtisodiyot” fanining fan dasturi va ishchi o‘quv dasturi (sillabusi)ga to‘liq mos keladi.

Umuman olganda, ochiq amaliy dars ishlanmasi yangi interfaol pedagogik texnologiyalar bo‘yicha taqdimotlar, ma’ruza matni, test savollari qilingan holda pedagogik faoliyat va o‘quv faoliyat natijalari bir-biriga bog‘langan holda to‘liq ko‘rsatilgan hamda o‘quv-uslubiy jihatdan to‘g‘ri ishlab chiqilganligini hisobga olib, talabalarga dars o‘tish jarayonida foydalanishni maqsadga muvofiq deb hisoblayman.

TDIU Samarqand filiali “Buxgalteriya hisobi va statistika”

kafedrasi dotsenti, i.f.n. **M.Mardonov**